

GEODEZIJA V JAVNEM INTERESU ALI PAČ NE?

Jurij Režek

Spoštovani bralci,

če je letošnje pomlad zaznamoval odlično izveden in obiskan 39. geodetski dan in če bo letošnja jesen v znamenju obveščanja o vrednostih nepremičnin, a vendar tudi zaključne konference v okviru projekta vzpostavljanja novega državnega prostorskega koordinatnega sistema, je bil vmesni čas prežet s pripravo zakonodaje. Predlog Zakona o geodetski dejavnosti (ZGeoD) je v obravnavi v državnem zboru. Začetek priprave tega zakona sega že v lansko leto, v letošnjem pa je bila opravljena strokovna in javna obravnava. Tudi ZGS je sodelovala v strokovni obravnavi, podali smo pripombe in dobili gradivo tudi v postopku medresorskega usklajevanja. Vendar smo takrat spregledali pomembno dejstvo, da se v predlogu novega ZGeoD ne navaja, da je geodetska služba, ki jo opravljata država in lokalne skupnosti, v javnem interesu. V ZGS menimo, da je geodetska služba, torej vodenje evidenc o koordinatnem sistemu, nepremičninah, državni meji, prostorskih enotah in topografiji, v javnem interesu in da je to ena od dejavnosti, ki se kot obvezna javna služba zagotavlja za upravo, državljanke in zasebni sektor. Drobna, a pomembna opustitev navedbe, da je geodetska služba v javnem interesu, lahko v skrajnem primeru pomeni, da so lahko našete dejavnosti geodetske službe prepuščene tržnim subjektom in hkrati njihovi poljubni presoji, ali jih izvajajo, kako jih izvajajo in ali jih sploh izvajajo. Dokler jih izvajajo subjekti javne uprave, so te dejavnosti (seveda odvisno od zagotavljanja financiranja državne geodetske službe – geodetske uprave in lokalnih skupnosti) še zagotovljene. Vendar za njihov prenos na tržne subjekte in presojo teh subjektov, ali in kako se te dejavnosti izvajajo, formalno ni ovire. Formulacija, da je geodetska služba v javnem interesu, je vsebovana v veljavnem ZGeoD iz leta 2000. Tam je jasno zapisana in ne poznamo razloga, da ne bi bila zapisana tudi v novem zakonu. Toliko bolj, ker je v gradivu predloga ZGeoD celo večkrat navedeno, da se ta ureditev ne spreminja, pa vendar v nobenem členu predloga ZGeoD to ni (več) navedeno. Zato je ZGS izbrala za čas, ko je zakon že v parlamentarnem postopku, edino mogočo pot, in avgusta posredovala pobudo koalicijskim parlamentarnim strankam, da vložijo ustrezen amandma v okviru druge obravnave predloga ZGeoD. Sklep, da se tak predlog posreduje, je sprejel izvršni odbor ZGS in ko nastaja ta uvodnik, še ni znano, ali je politika predlog sprejela.

V pripravi je še en zakon, ki je pomemben za geodezijo. Gre za Zakon o državnem geodetskem referenčnem sistemu (najverjetneje z okrajšavo ZDGRS), ki bo v celoti nadomestil Zakon o temeljni geodetski izmeri iz leta 1974. Z njim bomo formalno uveljavili tudi nov državni prostorski koordinatni sistem, ki se vzpostavlja, uvaja in uporablja že nekaj zadnjih let, pa tudi nov državni topografski in kartografski sistem. Gre za temeljni zakon za tiste geodetske dejavnosti, ki niso vodenje nepremičninskih evidenc ali množično vrednotenje nepremičnin. Obstoječi zakon iz

leta 1974 ne formalno ne dejansko ne ustreza več času, družbenim razmeram ali stroki in se dejansko ne izvaja več. Ob pripravi osnutka ZDGRS je bilo nekaj negotovosti, ali ne gre morda za predpis, ki je tako tehnične narave, da sploh ni potreben, ali se morda lahko področje uredi s podzakonskimi predpisi, ali pa gre vendarle za systemske odločitve države, katerih ureditev in upoštevanje sta tako pomembna, da jih je treba zapisati v zakon. Nazadnje se je geodetska uprava odločila za slednje. Zakon naj bi v jeseni pričel pot strokovne obravnave, z njegovim osnutkom pa je bila že seznanjena Komisija za državni koordinatni sistem.

Naj omenim še sodelovanje ZGS pri dejavnostih, ki se izvajajo v okviru projekta »Odgovorno do prostora«. Gre za pobudo civilne družbe, ki poskuša izraziti kritična, a tvorna stališča pri vprašanih urejanja prostora in graditve objektov. Pri tem sodelujejo društva arhitektov, krajinskih arhitektov, geografov, urbanistov in prostorskih planerjev, Inženirska zbornica Slovenije in subjekti izobraževalnega sektorja na naštetih področjih. Skupina, ki se ji je iz interesa po izboljšanju stanja na področju urejanja prostora in graditve pridružila tudi ZGS, je oblikovala stališče v zvezi s predlogom Zakona o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor in predlagala državnemu zboru, da se predlog zakona umakne iz parlamentarne obravnave. Predlagala je tudi, da se pristopi k celoviti in sistematični prenovi obstoječega pravnega okvira, ki ureja urejanje prostora. ZGS je prek članov Sekcije za urejanje prostora pobudo načelno sicer podprla, vendar smo se v Sekciji za urejanje prostora pri ZGS odločili, da predlogov, ki so posredovani državnemu zboru, ne podpisemo, saj pripravljena izjava ne odraža v celoti naših stališč. Podobno stališče je izrazila Inženirska zbornica Slovenije. Smo pa dali pobudo, naj se prične izvajati obstoječi Zakon o prostorskem načrtovanju, predvsem naj se pripravi državni strateški prostorski načrt kot izhodiščni akt za vse ostale prostorske akte. Po našem mnenju je taka pobuda v danem trenutku bolj tvorna od predloga, da se dejavnosti na področju urejanja prostora pravzaprav vrnejo v obdobje pred leto 2000, ko se je prenavljala celotna prostorska zakonodaja.

Naj končam s poudarkom na zaključni konferenci v okviru projekta vzpostavljanja novega državnega koordinatnega sistema. Pri njem je ZGS formalno sodelovala predvsem prek objav s projektom povezanih prispevkov v Geodetskem vestniku in z izvedbo delavnic o koordinatnem sistemu na nekaj preteklih geodetskih dnevih. Zaključna konferenca projekta bo potekala v hotelu Mons v Ljubljani 25. novembra in bo pomenila zaključek nekajletnega dela geodetske uprave pri vzpostavitvi državnega prostorskega koordinatnega sistema. Tega je določila Vlada RS že s tem, ko je leta 2004 sprejela Strategijo osnovnega geodetskega sistema. Dejavnosti in investicije na projektu so bile največ financirane z donacijo Norveškega finančnega mehanizma in so se izvajale tudi z velikim angažiranjem sodelavcev Urada za geodezijo. Vendar pa delo pri vzpostavljanju državnega prostorskega koordinatnega sistema še zdaleč ni opravljeno. Upamo, da bo v naslednjih letih dokončano in da bodo upoštevani predlogi stroke, ki so bili oblikovani v okviru projekta in ob njem. To pa je pristojnost, odgovornost in pobuda geodetske uprave, prvega subjekta državne geodetske službe, in ni prepuščeno arbitrarnemu odločanju. Vsaj dokler je geodezija v javnem interesu.

mag. Jurij Režek
predsednik Zveze geodetov Slovenije